

KROM i Bodø-piloten

Rom for Dans har denne våren vært en del av Bodø-piloten, i regi av Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen (KKS).

Bodøpiloten er et samarbeidsprosjekt mellom Bodø Kommune, Nordland Fylkeskommune, Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen og Universitetet i Nordland. Partene skal:

"..sammen bidra til å utvikle nye modeller for bruk av kompetansen innenfor kunst- og kulturfagene på tvers av institusjonene i kommunen. Målet er å styrke kvaliteten på opplæringen i kunst- og kulturfagene i skolene og barnehagene. Intensjonen er at modellen skal ha nasjonal overføringsverdi." (www.kunstkultursenteret.no).

Rom for Dans var invitert til Bodø med sitt KROM-prosjekt, og Caroline Wahlström Nesse og Camilla Myhre har vært tre ganger i Bodø og gjennomført KROM sammen med elever og lærere på Østbyen skole.

Bodø-piloten har som et av sine mål å styrke samhandlingen mellom kunstner og lærer, samt å finne modeller for samhandling som har overføringsverdi. KKS hadde derfor engasjert forsker Janne Lossius fra Universitetet i Nordland for å undersøke nærmere hva læreren får ut av et slikt kunstnerbesøk som KROM representerer

Samhandling

Samhandling, slik vi forstår ordet, må bygge på et reelt, likeverdig møte. Partene må få tid å sette seg inn i hverandres ståsted og mål, slik at metoder og kompetanser kan utveksles. På den måten kan prosjektet utvikle seg på en måte som begge parter kan påvirke og ha utbytte av. For å få til dette trengs tid til utveksling og planlegging, slik at begge parter får mulighet til å komme med sine innspill og forslag.

For oss betyr å samhandle med skole og lærere at vi må gå i dialog med elevens og lærerens kompetanse, gi og ta og tilpasse prosjektet underveis. Som i alle kunstneriske prosesser må vi lytte, kunne være i kaos, kunne ta valg, justere disse, og hele tiden ta vare på de innspillene som kommer. Vår spisskompetanse er de koreografiske verktøyene og det å ta i bruk ulike kunstneriske virkemidler, som musikk, rekvisitter, objekter, kostymer, lys osv.

Vår erfaring er at dialogen og samhandlingen med læreren er essensiell for å oppnå en god prosess med elevene og et godt kunstnerisk resultat. Vi har også positive erfaringer med at de voksne (lærer og kunstner) er på gulvet, sammen med elevene, og samhandler og løser de samme oppgavene. På den måten får lærer, kunstner og elev erfare med egne kropper det å utforske, å bevege seg i en prosess der svarene ikke er gitt, og med det anledning til å se hverandre fra nye perspektiver, bokstavelig talt.

Samhandling i Bodø-piloten

Arbeidet med KROM i Bodø-piloten var todelt. I den første delen møtte vi elever på 5.trinn i et klasseromsprosjekt der lærerne var sammen med elevene på gulvet i et

proessorientert arbeid. Her fikk læreren ta del i den kunstneriske prosessen og prøve ut koreografiske verktøy sammen med barna. Dette ga både lærere og kunstnere nye oppdagelser og konkrete innspill.

Fra klasseromsprosjektet fikk vi interessante innspill fra lærerne på hvordan arbeidet virket for dem, hvilke verktøy som var nyttige og hva de ønsker mer av. Noen av de koreografiske verktøyene viste seg direkte overførbare til andre undervisningssituasjoner. Det å få prøve kunstneriske metoder i skolen, ga for noen nye erfaringer med det å arbeide proessorientert, og tanker om hvordan barna i større grad kan komme på banen og være med på å styre egen prosess og læring. Noen av lærerne fikk idéer om å jobbe skapende med kroppen og rommet i engelsktimen for å integrere språkopplæringen i en aktiv, erfarende kropp, andre oppdaget hvordan enkle endringer av rommet kan skape variasjon i undervisningen. For noen ble det å jobbe med kroppen og rommet en naturlig link til alle presentasjonene som til vanlig foregår i skolen, konkrete verktøy der eleven i større grad kan ta styring og forstå slike situasjoner.

I den andre delen av prosjektet var vårt oppdrag å lage en forestilling i gymsalen på skolen med 45 elever på 7.trinn. Her var lærerne bare delvis med på gulvet. Arbeidet handlet i stedet om å gå i prosess med elevene og skape en forestilling sammen med dem. Som så ofte i skolen ble elevene organisert i store grupper, og tiden som var satt av var knapp. Prosjektet måtte derfor planlegges nøye allerede før vi møtte elevene. Vi hadde på forhånd laget tydelige romlige strukturer, situasjoner og oppgaver som vi presenterte for elevene. Derfra utviklet forestillingen seg ved at elevene med sine valg fylte de ulike rommene med ulike uttrykk. Lærerne var med som støttespillere i det koreografiske arbeidet, de bidro med refleksjoner og delte sine erfaringer med oss.

Selv om tiden var knapp og gruppen stor, opplevde vi at både vi, elevene og lærerne fikk utbytte av prosjektet. Elevene strålte der de danset for sine medelever, foreldre og venner. Lærerne fikk se elevene på nye måter, fikk idéer om prosess, bevegelse og komposisjon. Og for noen inspirerte arbeidet til selv å prøve å lage en forestilling.

Samhandling i fremtidens skole

Vår erfaring viser at kunstneriske prosesser der kunstnere får tid til å gå i dybden og følge elevene over noe tid, gir mest tilbake, både til kunstner, lærer og elev. Dessverre finnes det få slike muligheter innenfor det norske skolesystemet i dag. De estetiske fagenes svekkede stilling i skolen krever at det utvikles nye modeller som gir rom og tid for at barna får være med i kunstneriske prosesser med hele seg.

Den kulturelle skolesekken åpner i stadig større grad opp for prosjekter der verksted og prosess kan inngå, men deres hovedanliggende er fortsatt å formidle kunst der barna er publikum. Vi stiller derfor spørsmål ved om skolesekken kanskje trenger å utvikles med hensyn til form og struktur? Eller finnes det andre arenaer hvor det kan gjøres plass til prosjekter der barnas egne kunstneriske prosesser og uttrykk får tid og rom, og der kroppen som uttrykkende subjekt blir en del av det kunstnerisk verket?

Vårt håp er at Bodø-piloten kan være med å sette søkelyset på behovet for samhandling mellom lærer, elev og kunstner i skolen. Samtidig blir man nødt til å identifisere hvilke kriterier som kreves for å lykkes med samhandling. Disse suksesskriteriene, hvor tid

kanskje er det viktigste, må integreres som en del av eksisterende og fremtidige strukturer for kunstnerisk arbeid i skolen.

Om KROM

I Rom for Dans sine kunstproduksjoner er barn og unges uttrykk og deltakelse bestandig en del av verket, enten ved at barna er medskapende utøvere eller ved at de som publikum aktivt involveres i de rommene som skapes.

I KROM - kropp i rom, er dette satt inn i former og rammer som er tilpasset skoleverket. KROM baserer seg på den grunnleggende holdningen at alle mennesker besitter mange ulike og unike uttrykk i kroppen, bevisste og ubevisste. Hva slags valg vi tar med kroppen i rommet, hvor vi plasserer oss, og hvordan vi beveger oss, er med på å fortelle noe om hvem vi er og hva vi er opptatt av. Det er disse individuelle uttrykkene vi med KROM ønsker å skape bevissthet om, ta vare på og iscenesette. Dette gjøres innenfor kunstneriske rammer og situasjoner, på et kvalitativt høyt nivå.

Ved å skape et rom der alle kan delta og bli sett med sine valg og sine uttrykk, ønsker vi å gi barna positive opplevelser og ny forståelse av seg selv som uttrykkende individer. Barna får enkle oppgaver og verktøy, slik at de kan ta selvstendige valg med bevegelser i rommet. Arbeidet gir også klassen felles erfaringer med samhandling innenfor en gitt koreografisk ramme. I KROM får barna også rom til å reflektere over egne opplevelser og det de har sett, og ulikhetene og mangfoldet i gruppen løftes frem som en positiv ressurs.